

KALIX KOMMUN

Miljöplan för Kalix kommun

2017-2019

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Miljöplan för Kalix kommun	Allmänna bestämmelser	2017-02-06 § 27, 2019-11-25, § 219 förläggning av miljöplan	Kommunfullmäktige

Innehåll

Förord	3
Hållbar utveckling	4
Miljöplan för Kalix kommun	5
Mål 1: Kunskap och utbildning	6
Mål 2: Livsmedel och inköp	7
Mål 3: Energi	8
Mål 4: God livsmiljö	9
Miljömål, indikatorer och uppföljning	10
Kalix kommuns miljömål och indikatorer	11
Vad kan jag som Kalixbo göra	12

Förord

Kommuner runt om i landet tävlar idag om att komma högt i miljöranking genom satsningar på kollektivtrafik, cykelvägar och miljövänliga boenden. Alla större kommuner analyserar samband mellan olika faktorer för en kommuns attraktivitet. Det är inte en slump att just miljöfrågor allt oftare lyfts fram i media från till exempel kommuner som Göteborg och Uppsala.

Miljösatningarna görs för ett bättre liv inte för skojs skull. Idag vet vi alla att vi måste ställa om till ett hållbart samhälle som ger goda livsmiljöer där nya arbetstillfällen kan skapas. Framtiden är redan här på många sätt, självkörande elbilar, möten där deltagare kan sitta virtuellt runt samma bord trots att man fysiskt befinner sig runt hela världen och modern elförsörjning där du som konsument har egna solceller på taket är några exempel som redan är verklighet, de samhällen som klarar den omställning som krävs kommer att vara vinnare.

Framtidsforskning visar att 2035 kommer 50% av dagens yrken att vara borta och ersatta med nya yrken, det är en möjlighet för de kommuner som har förmåga att se det nya hållbara samhället.

Det är glädjande att allt fler ställer miljökrav i sin nära omgivning vilket ger stort hopp inför framtiden. Varje enskild människa kan påverka mycket med sitt handlande.

Med den här miljöplanen som Kalix kommun nu beslutat om visar vi att även vår kommun tar kraftfulla steg mot ett hållbart samhälle som människor trivs i och kan vara stolta över.

Vi alla kan förändra, om vi vågar utmana varandra. Det är viktigt att politiken utmanar verksamheten och tvärtom. I budgetprocess och andra processer ska vi vara modiga och våga lyfta nya lösningar för ett långsiktigt hållbart samhälle. Om vi lyckas har vi goda möjligheter att bli en riktigt attraktiv kommun att leva och bo i.

Hållbar utveckling

Kalix kommuns miljöplan tar sin utgångspunkt i hållbar utveckling – 3 dimensioner som bygger på varandra

Det innebär att vi i Kalix kommun vill arbeta för en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov

Social hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt

Ekologisk hållbarhet

Med ekologisk hållbarhet avses en utveckling som värnar om den biologiska mångfalden och naturmiljön, säkerställer människans långsiktiga fortlevnad samt säkerställer ekosystemens förmåga till långsiktig produktion.

Detta görs bland annat genom att minska påverkan på naturen och människans hälsa till vad de klarar av.

Miljöarbete i Sverige och i Kalix kommun

Sveriges miljöarbete

1999 antog Sveriges regering 16 stycken nationella miljökvalitetsmål som skall styra Sveriges miljöarbete. Till varje miljömål finns också delmål preciserade. Mer om miljömålen finns att läsa på www.miljomal.se.

Kalix kommuns miljöarbete (ur Miljöpolicy för Kalix kommun, antagen av KF 2015-03-31)

- Kalix kommun ska sträva efter att bidra till måluppfyllelse av de nationella miljökvalitetsmålen. I Kalix kommun ska det finnas en omtänksamhet för miljön, samt en medvetenhet om hur våra handlingar idag påverkar vår miljö imorgon.
- Kalix kommun ska integrera miljöfrågorna i kommunens verksamheter och effektivt arbeta för att minska den negativa miljöpåverkan genom att inkludera miljöaspekter i olika verksamheters beslut, planer, riktlinjer och dagliga verksamhet.
- Kalix kommun ska arbeta med utbildning, information och rådgivning, till anställda såväl som kommuninvånare. I Kalix kommun ska barn och unga få en god kunskap om miljöfrågor och hållbar utveckling. Syftet är att skapa medvetenhet och inspirera till ansvarstagande för en god miljö. Kommunen ska se till att främja alla aktörers delaktighet och underlätta ett gott miljö- och hållbarhetsarbete.
- Kalix kommun ska bidra till en hållbar utveckling i samhället genom att satsa på en energieffektivisering och främja en övergång till förnyelsebar energi och därigenom vara en förebild för andra.
- I Kalix ska ingen nedskräpning ske och både hav och natur skall vara friska och välmående med en god ekologisk balans
- Inom Kalix kommun ska en levande och god bebyggd miljö utgöra en hälsosam livsmiljö för kommunens invånare och dessa ska erbjudas hållbara alternativ och lösningar i sin vardag.

Mål 1

Kunskap och utbildning

Kalix kommun har hög kompetens inom miljöområdet Barn och ungdomar får en grund för ett miljöengagemang

Kunskap och medvetenhet om miljöpåverkan måste finnas hos politiker, medarbetare och medborgare då det är en förutsättning för ett offensivt miljöarbete. Högst prioritet läggs på att utbilda våra barn.

Kunskap och medvetenhet ska finnas inom bl. a följande områden:

- Hur barn och ungdomar ska få en grund för ett miljöengagemang
- Nationella miljömål, Kalix kommuns miljöpolicy, miljöplan och handlingsplaner
- Miljökrav vid upphandling och inköp kan ses som investeringar.
- Resepolicy och rutiner för miljöanpassade tjänsteresor
- Vad just jag kan göra för minskad klimatpåverkan
- Boende och infrastruktur ur ett miljö och attraktivitetshänseende

Åtgärder

Miljöutbildningar för anställda, politiker och medborgare.

Rutiner för miljöarbete ska utvecklas i alla förvaltningar och bolag,

Skolor och förskolor undervisar om hållbarhet.

Miljökompetens i berörda förvaltningar om framförallt byggande, infrastruktur, energi, återvinning/avfallshantering.

Politiska styrdokument ska tydligare även behandla miljökraven. Ex Miljöstyrningsrådets direktiv kan vara riktmärke.

Utveckla antagen resepolicy.

Ansvarig

Varje nämnd ansvarar för att upprätta en handlingsplan och genomföra aktiviteter som medverkar till måluppfyllelse samt årligen följa upp och redovisa genomförda åtgärder.

Mål 2

Livsmedel och Inköp

Kalix kommun har miljökrav och etiska krav vid upphandling av varor och tjänster.

Kalix kommun ska minska miljöpåverkan genom att vara en klimatsmart matkommun. Det innebär att andelen ekologiska och närproducerade livsmedel i de offentliga köken ska vara hög, samt att måltiderna ska klimatanpassas och matsvinnet minska. Kalix kommun är en stor aktör som genom att ställa miljökrav även bidrar till en positiv utveckling av leverantörernas miljöarbete för alla typer av inköp och upphandlingar. Genom att ställa etiska krav tar Kalix kommun även ansvar för arbetsmiljön vid varans produktion. Där så är nödvändigt ska Kalix kommun utmana och se nya möjligheter, i syfte att nå en hållbar miljö som att t ex välja en elbil istället för dieselbil.

Åtgärder

Kalix kommun ska i styrdokument tydliggöra sin syn på miljökrav och etiska krav vid upphandling, och i rutiner för att följa upp kraven. Genom att utforma handlingsplaner som beskriver hur vi kan ta ytterligare steg för att agera med miljö- och etisk hänsyn i alla våra inköp. Viktiga styrdokument att utveckla är Inköpshandbok och Kostpolicy. Berörda styrdokument ska anpassas för att uppfylla Miljöplanen.

Ansvarig

Alla nämnder och bolag ska vid inköp av varor och tjänster beakta miljökrav och etiska krav. Varje nämnd ansvarar för att upprätta en handlingsplan och genomföra aktiviteter som medverkar till måluppfyllelse samt årligen följa upp och redovisa genomförda åtgärder.

Mål 3

Energi och Transporter

Energianvändningen i kommunens verksamheter, bland företag, organisationer och invånare ska minska.

Kalix kommun ska ställa höga krav på minskad energiförbrukning i egna fastigheter. Vid all renovering och nybyggnation ska bästa möjliga energiteknik användas.

För att möta energipolitikens mål agerar Kalix kommun med åtgärder för ett minskat beroende av fossila bränslen i de egna verksamheterna.

Åtgärder

Kalix kommun ska ha en miljöanpassad bilpark. Fordonen ska köras med hållbara drivmedel och nya fordon ska vara upphandlade med högt ställda miljökrav. Den el som förbrukas i Kalix kommuns verksamheter ska till 100% vara baserad på förnybara energikällor som vindkraft, vattenkraft, biobränslen eller solkraft. Energirådgivning till företag och privatpersoner. Investeringar som genomförs ska ta hänsyn till miljöaspekter genom att använda modern teknik som minskar negativ påverkan på vår omgivning. Inför beslut om investeringar använder vi oss av livscykelanalys för att räkna pay-off tider på totalinvesteringen när miljöinvesteringar blir aktuella.

Kalix kommun ska ha god kollektivtrafik i tät bebyggelse, vilket ger möjlighet att lämna bilen hemma. Detta bidrar till lägre koldioxidutsläpp och mindre buller. Göra koldioxidinventering vart 4:e år.

Ansvarig

Varje nämnd ansvarar för att upprätta en handlingsplan och genomföra aktiviteter som medverkar till måluppfyllelse samt årligen följa upp och redovisa genomförda åtgärder.

Mål 4

God livsmiljö

Kalix kommun planerar för ett hållbart samhälle och arbetar för att invånarna ska ha en hälsosam livsmiljö både i centrum och på landsbygd.

Nybyggnation kräver närhet till kollektivtrafik. Grönområden och tysta miljöer värderas, högt liksom energieffektiva lösningar och medvetna materialval. Modern teknik och ny forskning ska tillvaratas.

Planläggning och exploatering ska föregås av natur-och kulturmiljöutredning. Strategi skall finnas. Miljöprogram ska upprättas vid all nybyggnation för kommunal verksamhet (krav på material och produkter med hänsyn till miljöförstörande ämnen) + källsortering av restprodukter. Planläggning av kollektivtrafik görs i samband med planläggning av byggande. Kalix kommun ska ha bevarade, välskötta och utvecklade kulturmiljöer. Kommunens återvinningsdepå ska tillämpa hösta grad av källsortering.

Mötesplatser är alla områden där människor möts, det kan vara lekplatser, parker, torg eller annan yta. Genom att rusta upp och bevara mötesplatser vill Kalix kommun främja en hälsosam och attraktiv livsmiljö. Kalix kommun arbetar med åtgärder för hållbara transporter och hållbara resor. Syftet är att minska miljöbelastningen från resor genom att fler ska välja hållbara färdmedel som att cykla, gå, åka kollektivt, samåka och genomföra resfria möten.

Kalix kommun arbetar för att skapa bättre förutsättningar för cyklister. Gång- och cykelvägnätet växer. Cykelparkeringar ska inventeras och utvecklas vidare. Genom fortsatta förbättringsåtgärder ur cyklistens perspektiv vill Kalix kommun verka för att fler ska välja cykeln som färdmedel.

Barn och ungdomar ska vistas i inomhusmiljöer där bullernivåer och annan komfort är god för hälsan. Bevara och utveckla naturvärden och tillgodose människornas behov av naturen för rekreation. Både människor, djur, natur och kultur ska få plats i kommunen.

Vi ska hushålla med mark och vatten. Ha källsortering i samtliga fastigheter där kommunen bedriver egen verksamhet.

Luftföroreningar och bullernivåer ska finnas på godkända nivåer

Åtgärder

Skolor och förskolor ska ha en god innemiljö. Förbättra mötesplatser i minst en centrummiljö varje år. Bättre förutsättningar för resenärer att välja hållbara färdmedel. Fortsatt förbättring av infrastruktur för cykling. Regler för tomgångskörning ska efterlevas.

Ansvarig

Varje nämnd ansvarar för att upprätta en handlingsplan och genomföra aktiviteter som medverkar till måluppfyllelse samt årligen följa upp och redovisa genomförda åtgärder.

Miljömål, indikatorer och uppföljning

Övergripande miljömål för Kalix kommun finns i det budgetdokument som beslutas i fullmäktige i juni varje år. Miljömålen tas under "verksamhetsanknutna mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning".

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag på miljömål. Nämnder och verksamheter kan besluta om egna miljömål med avsikt att uppnå de övergripande miljömålen.

Indikatorer och uppföljning

Inom miljöområdet ska vi arbeta med indikatorer för att mäta måluppfyllelse. Kommunstyrelsen föreslår indikatorer som ska mäta och följa upp dessa, vi ska så långt som möjligt använda mätpunkter/indikatorer som redan används i verksamheten.

Kommunfullmäktige beslutar om indikatorerna. Före februari månads utgång varje år ska resultat för indikatorerna och en analys rapporteras till Kommunstyrelsen som sammanställer och redovisar till Kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen varje år. Kommunstyrelsen ska vara ett stöd i återsrapportering och analys.

En del i uppföljningen är de siffror vi rapporterar till SEKOM (Sveriges ekokommuner), så kallade "Gröna nyckeltal" och den statistik som redovisas i Kommunernas kvalitet i korthet (KKiK). Dessa uppföljningar ska vara en del i den analys som ska göras.

Kalix kommuns miljömål och indikatorer

Antagna av KF 2016-06-20

Kommunövergripande

Ett attraktivt och hållbart Kalix utifrån människors behov och med hänsyn till miljön.

Verksamhetsanknutna mål

Minska inköp och användning av produkter med innehåll av ämnen med negativ påverkan på människors hälsa och ekosystem.

Minska klimatpåverkan från Kalix kommuns verksamheter.

Indikatorer

Andel miljöcertifierade verksamheter.

Andel miljöklassade personbilar.

Inköp av ekologiska livsmedel i % .

Minska klimatpåverkan från Kalix kommuns verksamheter.

Antal inköpta flygresor.

Antal externa körda tjänstemil.

Antal resor med kollektivtrafik per invånare.

Aktiviteter

Nämnderna jobbar utifrån sina förutsättningar med aktiviteter som ska hjälpa oss att nå målen.

Vad kan jag som Kalixbo göra för att förbättra miljön

- Välj miljömärkta produkter. Överdosera inte tvätt- och maskindiskmedel.
- Häll aldrig ut farliga kemikalier i avloppet eller på marken.
- Tvätta inte bilen på gatan. Välj en station där det finns vattenrening.
- Källsortera sopor och lämna material på återvinningsstationer.
- Lämna in allt farligt material för återvinning, deponering eller destruktion.
- Lämna tillbaka oförbrukade mediciner till apoteket.
- Välj oftare ekologiska eller närproducerade livsmedel efter säsong.
- Kasta inte mat. Kom ihåg att bäst före datum endast är en rekommendation.
- Välj kranvatten istället för vatten på flaska.
- Lämna in kläder för återanvändning och handla kläder second hand.
- Välj i första hand cykel eller kollektivtrafik.
- Köp miljövänlig bensin
- Sänka inomhustemperaturen.
- Samåk när det är möjligt
- Respektera max 1 minuts tomgångskörning i Kalix kommun
- Minska på användandet av plastpåsar och plastkassar.

Mer tips finns på www.energimyndigheten.se

Ingen kan göra allting men alla kan göra någonting!